

Linköpings universitet/IKOS
Ämneslärarprogrammet Svenska
VT 2025

Studiehandledning

93SV51 (Svenska 61-90 hp)

9ASV57 (Svenska 61-75 hp)

Preliminär 241209

Kursinformation 93SV51 och 9ASV57

Välkommen till kursen 93SV51, som omfattar 30 hp, och kursen 9ASV57, som omfattar 15 hp. Observera att studenter på kurskod 9ASV57 endast läser de två första delkurserna. Detta dokument är en övergripande studiehandledning för hela kurserna. Detaljerade delkurshandledningar med momentschema och läsanvisningar tillhandahålls av lärare på de olika delkurserna.

Kursen innebär en fördjupning av språkliga, litterära och didaktiska kunskaper inom skolämnet svenska. Terminen inleds med två fördjupningskurser i litteraturvetenskap och avslutas med fördjupningskurser i språkvetenskap. Strukturen ser ut som följer:

- v. 4-8 Litteratur: Teori och metod
- v. 9-13 Litteratur: Dialoger
- v. 14-16 Fonetik
- v. 17-20 Funktionell textanalys
- v. 20-23 Att undervisa i svenskämnets språkliga delar, samt läs- och skrivsvårigheter

Kursadministration

Ämnesansvarig för svenskämnet inom lärarutbildningen: Maritha Johansson
maritha.johansson@liu.se, tel. 013-281936

Övergripande kursansvarig för denna kurs: Ann-Sofie Persson, ann-sofie.persson@liu.se

Kursadministratör: Jenny Hallén, jenny.hallen@liu.se

Kursmentor: Henrik Schultz, henrik.schultz@liu.se

Undervisande lärare:

Ann-Sofie Persson ann-sofie.persson@liu.se

Bengt-Göran Martinsson bengt-goran.martinsson@liu.se

Helen Winzell helen.winzell@liu.se

Kajsa Thyberg kajsa.thyberg@liu.se

Tillsättningsarbete pågår på den språkvetenskapliga sidan där lärare kan komma att skifta/tillkomma.

Mål för kursen

Ur kursplanen (för 9ASV57 gäller mål 1-4)

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för några centrala litteraturvetenskapliga teorier och metoder
- kritiskt reflektera kring litteraturteoretiska grundfrågor i relation till litterära exempel
- visa utvecklad förmåga att utifrån litteraturvetenskapliga begrepp och perspektiv analysera och tolka litterära texter från skilda tider och i olika genrer
- med stöd i litteraturvetenskapliga teorier om text och läsning problematisera didaktiska frågor inom skolämnet svenska
- redogöra för det svenska ljudsystemets struktur
- analysera och kritiskt granska brukstexter av olika slag
- tillämpa teorier om textanalys på en variation av genrer och texttyper med ett didaktiskt förhållningssätt
- föreslå, motivera och värdera variationer av metoder och bedömningsformer i relation till ämnets innehåll
- urskilja hur sociala och kognitiva faktorer påverkar undervisning och ungas lärande i svenska

Kursinnehåll

Delkurs 1 och 2 som vardera omfattar 7,5 hp syftar till att fördjupa de studerandes kunskaper i litteraturvetenskaplig analys och deras kunskaper i att omsätta detta i ett litteraturdidaktiskt sammanhang. I delkurs 1 studeras centrala litteraturvetenskapliga teorier och metoder, vilka tillämpas i analys och tolkning av litterära exempel och sätts i relation till litteraturundervisningen i skolan. I delkurs två, ”Dialoger”, studeras relationen mellan äldre och nyare texter, samt mellan genrer och mellan olika medier.

Båda delkurserna examineras genom hemtentamen.

Delkurs 3 är en kurs i fonetik, omfattande 4 hp. I kursen studeras det svenska ljudsystemet och de studerande får fördjupa sig i bland annat svenska språkets fonologi och prosodi. Kursen examineras genom salstentamen.

Delkurs 4 är en språkvetenskaplig och didaktisk kurs, omfattande totalt 11 hp. Den första delen av kursen handlar om funktionell textanalys och de studerandes kunskaper om brukstextanalys fördjupas. I den andra delen av kursen sätts dessa kunskaper i relation till undervisningspraktiken. Denna del av kursen innehåller även kursplaneanalys och bedömning. Ett särskilt avsnitt av kursen ägnas åt läs- och skrivsvårigheter.

Funktionell textanalys omfattar 6 hp och examineras genom hemtentamen och den didaktiska delen omfattar 5 hp och examineras genom Skriftlig redovisning.

Examinationer

STN4	Skriftlig tentamen: hemtentamen i Funktionell textanalys	6 hp
STN3	Skriftlig tentamen: salstentamen i fonetik	4 hp
STN2	Skriftlig tentamen: hemtentamen i analys och tolkning	7.5 hp
STN1	Skriftlig tentamen: hemtentamen teori och metod	7.5 hp
SRE1	Skriftlig redovisning Didaktik	5 hp

Observera att anmälan till salstentamen Fonetik ska ske senast 10 dagar före tentamensdatum. Dubbelkolla alltid datum för tentamen och omtentamen i tentamensbokningssystemet. Datum för inlämning av hemtentamen framgår av respektive delkurshandledning.

Obligatorisk närvaro

Obligatorisk närvaro gäller på seminarier. Varje delkurs har en provkod (OBL omfattande 0 hp) som rapporteras in som ett D om studenten deltagit. Om man av särskilda skäl måste utebli från ett seminarium, tar man själv kontakt med läraren som håller i seminariet. Läraren och studenten kommer överens om hur och om seminariet ska tas igen med en s.k. igentagningsuppgift. Detta ska dock ske endast i undantagsfall och om särskilda skäl föreligger. När delkursen är slut, räknas den sammanlagda frånvaron ihop. Om frånvaron är större än 50% ges inte betyget D. Är frånvaron mellan 50 och 80 % kan man lösa frånvaron genom att lämna in uppgifter i samråd med respektive lärare i de olika delkurserna. Det är den studerande själv som ansvarar för att ta reda på vad som ska göras om man uteblir från ett seminarium.

Schema

Schemat för kursen med lokaler finns i Time Edit. Momentschema med läsanvisningar återfinns i respektive delkurshandledning.

Lisam

All information och allt material läggs ut på Lisam. Alla examinationer som inte är salstentor lämnas också in på Lisam i här för avsedda mappar. Det kan uppstå förändringar, lokalbyten, oförutsedda händelser, och annat som vi snabbt behöver meddela om. All sådan information läggs ut i Lisam. Se till att få notiser om meddelande från Lisam så att ni alltid är uppdaterade på vad som händer i kursen.

Betygskriterier

Till varje tentamen och skriftlig redovisning finns betygskriterier. I vissa fall rör det sig enbart om poäng, i andra fall differentierar vi betygen i kvalitativa termer. I varje delkurshandledning finns betygskriterierna för delkursen tentamen/skriftlig redovisning. Det finns dock några gemensamma kriterier för handlingar som kan leda till underkänt.

Exempel på handlingar som kan leda till underkänt

- bristande förmåga avseende språk, källhantering och annan formalia
- den studerande visar svagt engagemang och brist på intresse.

- den studerande visar i examinationsuppgifter och inlämnade texter prov på allmänt tyckande utan förankring i kursinnehåll och kurslitteratur.

Fusk och plagiat

Vi tillämpar universitetets policy för fusk och plagiat. Vid misstanke om plagiat (exempelvis avskrivna delar av en text utan att ange källa, otillåtet samarbete vid individuella inlämningar, eller avskrift av annans arbete) anmäls detta ovillkorligen till Linköpings universitets disciplinnämnd.

Språkliga krav

Vi lägger stor vikt vid att de studerande ska uppmärksamma den egna språkliga utformningen på de inlämnade texterna. Ha för vana att alltid korrekturläsa uppgifter innan de lämnas in. Som stöd för skrivande finns utmärkta handböcker att tillgå. Nedan följer några exempel på relevanta handböcker.

Ask, Sofia (2006). *Hållbara texter – att skriva för studier och arbetsliv*. Liber.

Dysthe Olga, Hertzberg Frøydis, Hoel, Løkensgard Thorlaug (2002). *Skriva för att lära*. Studentlitteratur.

Schütt, Hållsten m.fl. (2015). *Studentens skrivhandbok*. Liber.

Svenska akademiens ordlista (SAOL). Laddas ner som gratis app.

Synonymordböcker (finns flera att välja på)

Karlsson, Ola (red.), Svenska språkrådet (2017). *Svenska skrivregler*. Liber.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Vi som ansvarar för kurserna i svenska tillhör Institutionen för kultur och samhälle/IKOS avdelningen för Kommunikation, Litteratur och Svenska/KLS. Vi bygger utbildningen på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärarna är både forskare och lärare inom områdena språkvetenskap, litteraturvetenskap, kultur, kommunikation och ämnesdidaktik. Vi arbetar alla gemensamt för att ge de studerande en gedigen och heltäckande svenskläro-utbildning.

Litteratur

Litteraturlistan kan komma att uppdateras och kompletteras, framför allt med artiklar. Information ges i Lisam och vid delkursintroduktioner. Observera att en del litteratur återanvänds från tidigare kurser. Litteraturlistan kan framstå som omfattande för vissa av delkurserna, men i de flesta fall handlar det om kortare artiklar, filmer eller liknande. Vid varje delkursintroduktion kommer ansvarig lärare att gå igenom och förklara litteraturlistan. Notera att skönlitterära verk kan vara bra att läsa i förväg. Likaså kan vissa av handböckerna behöva beställas i god tid.

Delkurs 1:

Huvudböcker

Paul Tenngart, *Litteraturteori*. 3e upplagan, Gleerups

Sigrid Schottenius Cullhed, Andreas Hedberg, Johan Svedjedal, *Litteraturvetenskap II*, Studentlitteratur

Artiklar och kortare texter tillkommer och finns på Lisam.

Skönlitteratur

Annie Ernaux, *Min far*

Maja Lunde, *Blå*

Nina Bouraoui, *Pojkflickan*

Dikter, noveller och kortare texter tillkommer och finns på Lisam.

Delkurs 2:

Kompendium (digitalt i Lisam, för egen utskrift). Övriga titlar kan köpas i tryck eller som e-böcker, eller lånas på bibliotek. Länkar anges till texter som är tillgängliga via nätet.

Lyrikkompendium (digitalt i Lisam, för egen utskrift)

Dikter av Sapfo, Esaias Tegnér, Erik Johan Stagnelius, Johan Ludvig Runeberg, Gustaf Fröding, Pär Lagerkvist och Tomas Tranströmer.

Handböcker (beroende av vilka som använts på tidigare kurser)

Bernt Olsson & Ingemar Algulin, *Litteraturens historia i världen* (4:e uppl., Stockholm, 1995 och senare)

Bernt Olsson & Ingemar Algulin, *Litteraturens historia i Sverige* (5:e uppl., Stockholm, 2009 och senare)

Eller

Natur & Kulturs Litteraturhistoria, (red.) Karin Franzén & Håkan Möller (Stockholm 2021)

Övrig litteratur och media

Ajvide Lindqvist, John, *Låt den rätte komma in* (Stockholm 2004).

Ajvide Lindqvist, John, "Låt de gamla drömmarna dö" i densammes *Låt de gamla drömmarna dö*. (Stockholm 2011) s. 255–284.

Allen, Graham. *Intertextuality* (London & New York 2000), s. 1-7 (K)

Atwood, Margaret. *The Penelopiad/Penelopiaden* (engelska eller övers. av Peter Samuelsson 2005)

Berglund, Maria M, [Berättarröst och synvinkel i litterära föreställningsvärldar](#). Läs Artikeln och se filmen.

Bright, Amy. "Writing Homer, Reading Riordan. Intertextual Study in Contemporary Adolescent Literature", *The Journal of Children's Literature*, Vol. 37, No. 1 (2011), pp. 38-47 (K)

Brontë Charlotte. *Jane Eyre* (engelska eller övers)

Corrigan, Timothy. "Analytical Terms and Categories", i *Film and Literature. An Introduction and Reader*, 2nd ed. (Milton Park etc. 2012), s. 427-434 (K)

Cutchins, Dennis, et al. (Laurence Raw & James M Welsh), "Introduction", *The Pedagogy of Adaptation*, ed. Cutchins et al. (Toronto 2010), s. xi-xviii (K)

Cutchins, Dennis. "Why Adaptations Matter to Your Literature Students", *The Pedagogy of Adaptation*, ed. Cutchins et al. (Toronto 2010), s. 87-95(K)

Bergsten, Staffan & Elleström, Lars, "Verslärans grunder", i *Litteraturhistoriens grundbegrepp* (Lund 2004 och senare upplagor), s. 173–208.

Ferguson, Kirby. "Everything is a Remix", 2010/2015 (ca 35 min):
<https://vimeo.com/63008759>

Friis, Elisabeth. "Intertextualitet", *Litteratur. Introduktion till teori och analys*, red. Lasse Horve Kjaeldegard m.fl. (Lund 2015), s. 147-159 (K)

Jenkins, Henry, Konvergenskulturen: där gamla och nya medier kolliderar, 2. uppl., Daidalos, (Göteborg, 2012). Se även: *Flows of Reading. Engaging with Texts* (Erin Reilley, Ritesh Mehta & Henry Jenkins), elektronisk resurs: <http://scalar.usc.edu/anvc/flowsreading/index>

Jolley, Susan Arpajian. "Teaching *Wide Sargasso Sea* in New Jersey", *The English Journal*, Vol. 94, No. 3 (Jan., 2005), pp. 61-66, JSTOR, tillgänglig via LiU:s bibliotek

Leavenworth, Maria Lindgren & Malin Isaksson. "Fan fiction", i *Litteraturens nätverk Berättande på internet*, red. Christian Lenemark (Lund 2012), s. 77-93 (K)

Lundström, Stefan & Christina Olin-Scheller. "Narrativ kompetens. En förutsättning i multimodala textuniversum?", *TFL*, Vol. 40, Nr. 3-4 (2010):
<http://ojs.ub.gu.se/ojs/index.php/tfl/article/view/509/483>

Lundström, Stefan & Svensson, Anette, "Fritidens fiktionsanvändning i ett skolperspektiv", i *Perspektiv på litteraturundervisning*. Skolverket. [Text. B-G Martinsson intervjuar Anette Svensson](#)

Låt den rätte komma in. Film 2008. Regi Tomas Alfredson.

Mando Diao, "Strövtåg i hembygden", [Mando Diao 2012](#)

Martinsson, Bengt-Göran, "Mäster Olof i det nya medieriket: Litterär didaktik mellan påven, kungen och folkhemmet", i *Tron är mitt lokalbatteri: Religion och religiositet i August Strindbergs liv och verk* (red.) Martin Hellström (Skellefteå 2012), s 155–170. Tillgänglig som PDF i LISAM.

Müller, Wolfgang. "The Intertextual Status of Jean Rhys's *Wide Sargasso Sea*", i *A Breath of Fresh Eyre. Intertextual and Intermedial Reworkings of Jane Eyre*, ed. Margarete Rubik & Elke Mettinger-Schartmann (Amsterdam 2007), s. 63-79 (K)

Odysseen [kan hämtas från <https://www.svenskaakademien.se/svenska-akademien/publikationer/svenska-klassiker/lagerlofs-homeros-iliaden-och-odysseen>]

Rhys, Jean. *Wide Sargasso Sea/Sargassohavet* (1966; övers. Ingegärd Martinell 2006 eller senare)

Schaff, Barbara. "The Strange After-Lives of *Jane Eyre*", *A Breath of Fresh Eyre. Intertextual and Intermedial Reworkings of Jane Eyre*, ed. Margarete Rubik & Elke Mettinger-Schartmann (Amsterdam 2007), s. 25-36 (K)

Strindberg, August, *Mäster Olof*. Prosaupplagan. Samlade verk 5 (red.) Hans Sandberg. (Stockholm 1994). Finns tillgänglig på Litteraturbanken:
<http://litteraturbanken.se/#!/forfattare/StrindbergA/titlar/MasterOlof/sida/7/etext>

Strindberg, August, *Mäster Olof*. Radioteaterföreställning från 1961. Regi Bengt Ekerot.
<https://youtu.be/JZ49j4ixOsE>.

Sundström, Per & Öhrn, Frida, "Det är vackrast när det skymmer", [Per Sundström & Frida Öhrn](#) (2007)

Sundström, Per & Öhrn, Frida, "Jag har gått under stjärnor" (1921)/[Per Sundström & Frida Öhrn](#) (2007)

Widdowson, Peter. "Writing back: Contemporary re-visionary fiction", i *Textual Practice* 20(3), 2006, s. 491-507. Tillgänglig via Linköpings universitetsbibliotek.

Wessbo, Simon. "Att läsa Hjalmar Söderbergs 'Pälsen' eller se den som film", i *Textkulturer. Tofte nationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning* (Karlstad 2017). Finns tillgänglig som PDF [SMDI Tofte konferensen](#).

Ytterligare material kan tillkomma och inhämtas då enligt lärarens anvisningar

Delkurs 3:

Fonetik

Robert Eklunds **föreläsningbilder**.

Vad är lingvistik (16 bilder)

Fonetik 1 – Introduktion (48 bilder)

Fonetik 2 – Vokaler (30 bilder)

Fonetik 3 – Konsonanter (44 bilder)

Fonetik 4 – Prosodi (28 bilder)

Fonetik 5 – Fonologi & Transkription (36 bilder)

Fonetik 6 – Skriftsystem (58 bilder)

Efterläsning – "Föreläsning efter", helt baserad på studenters frågor under kursen

Summa: >240 bilder = Typ en bok = räcker för hela kursen

IPA (International Phonetic Alphabet). Officiell hemsida, med den senaste revisionen (2005):

<http://www.internationalphoneticassociation.org/content/full-ipa-chart>

En karta (printa ut och sätt upp på väggen hemma) över IPA-tecknen. Fritt tillgänglig på Internet.

IPA-tecken för användning i dokument (t ex uppsatser) kan erhållas genom att installera en IPA-font i sin dator, men nuförtiden är det lättare (och faktiskt mer stabilt) att använda en av alla "IPA Character Pickers" som finns att hitta på internet. Ett bra exempel är följande:

<http://ipa.typeit.org/full/>

Fonologi

Eklund, Robert & Anders Lindström. 2001. Xenophones: An Investigation of Phone Set Expansion in Swedish and Implications for Speech Recognition and Speech Synthesis. *Speech Communication* 35(1–2):81–102.

Behandlar hur främmande språk påverkar talad svenska. Kommer göras tillgängligt på LISAM.

Skriftsystem och läsande

Rogers, Henry. 2005. *Writing Systems. A Linguistic Approach*. Malden, MA: Blackwell Publishing.

En omjämförlig genomgång av de dominerande varianterna av skriftspråk, såväl historiskt som i bruk.

O’Callaghan, Tiffany. 2014. The Writing Is On The Screen. *New Scientist*, 1 November 2014, sidan 40–43.

En artikel till som visar varför man bör ta anteckningar per hand i stället för på dator. Kommer göras tillgängligt på LISAM.

Delkurs 4:

Textanalys, läs- och skrivsvårigheter, betygsättning och läromedelsanalys

Björkvall, Anders (2009 även senare upplaga fungerar). Den visuella texten: multimodal analys i praktiken Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Bommarco, Birgitta & Parmenius Swärd Suzanne (2018). Läsning, skrivande samtal. Textarbete i svenska på gymnasiet. Studentlitteratur. Lund. (kap 9)

Hellspong, Lennart & Ledin, Per (1997). Väger genom texten: handbok i textanalys. Lund: Studentlitteratur.

Swärd, Suzanne Parmenius (2024). Skrivutveckling i gymnasiet. Kritiskt och analytiskt textarbete. Lund: Studentlitteratur.

Örtenberg, Ulrika (2020) Tid för skrivutveckling – vid läs- och skrivsvårigheter. Lund: Studentlitteratur

Artiklar och utdrag: Artiklarna läggs som pdf:er eller länkar i övningspaketen där de passar

Blomqvist, Per (2022). Bedömning – ett hot mot kreativa skrivprocesser och elevers skrivutveckling? I: *Kreativt: Svenskläraryrskriften 2021*. Winzell, Helen, Edvardsson, Jenny & Parmenius Swärd, Suzanne (Red.) Stockholm: Svenskläraryrskriften, s. 111–124. (Pdf på Lisam.)

Borgström, Erik & Ledin Per (2014). ”Bedömarvariation - Balansen mellan teknisk och hermeneutisk rationalitet vid bedömning av skrivprov ” Ur *Språk och Stil nr: 24: 2014*. . (Pdf på Lisam)

Fjellström, Roger (2002). Betygsättandets etik. I: *Att döma eller bedöma*. Skolverket, Stockholm. (Pdf på Lisam)

Graeske, Caroline (2010). ”Värdefull eller värdelös” om värdegrund och genus i läromedel i svenska. I *Tidskrift för litteraturvetenskap TFL*, 2010:3-4. s. 119-132.
<http://ojs.uib.no/ojs/index.php/tfl/article/viewFile/516/490>

Hirsch, Åsa (2019). Bedömningsformer för validitet (*Gymnasieskolan, vuxenutbildningen*)
I: Skolverket (2019), Undervisningsutvecklande bedömning avsnitt 2 (pdf på Lisam)

Skolverket: Läroplan för gymnasiet 2011 (reviderad 2017).
http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwtpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2705

Skolverket (2016). Läs- och skrivportalen Modul *Analysera och kritiskt granska* samt *Läsa och skriva text av vetenskaplig karaktär* <https://larportalen.skolverket.se/#/moduler/5-las-skriv/alla/alla> samt

Skolverket (2018). *Betyg och betygsättning – Skolverkets allmänna råd med kommentarer*
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf4000.pdf?k=4000

Parmenius Swärd, Suzanne (2016). ”Stanna upp ett tag” – kritisk och analytisk läsning”. I: Bergh - Nestlog, E & Larsson, N (red.) Svenskläraryrskriften 2016 *SLÅ 2016. Svenska – ett kritiskt ämne*. Svenskläraryrskriften 2017, Stockholm: Natur & Kultur. (pdf på Lisam)

Rosenkvist, Henrik (2010). Rätt men dåligt. Om felfria studenttexter som inte är bra. I: Byrman, Gunilla, Anna Gustavsson & Henrik Rahm (red.): *Svensson och svenskan. Med sinnen känsliga för språk. Festskrift till Jan Svensson 2010*. S. 266 –280. Lund. (Pdf på Lisam)

Tengberg, Michael & Olin Scheller, Christina (2016). *Läsa mellan raderna*. Gleerups kap ”Dialogisk strategiundervisning av argumenterande texter”. (Pdf på Lisam)

Van Leeuwen, Theo (2006). Critical Discourse Analysis. I Brown, Keith (red.) Elsevier Encyclopedia of Language and Linguistics, sid 290-294). Elsevier, UK. (Pdf på Lisam)

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). Diskursanalys som teori och metod, sid 7–18. Lund: Studentlitteratur. (Pdf på Lisam)

Wallgren Hemlin, Barbro (2001). "Overall på!" I: Retorikmagasinet nr 12. Tillgängligt här:
<https://www.omretorik.se/wp-content/uploads/2016/11/rm-12-overall-pc3a51.pdf>

Övrigt

Fler artiklar kan tillkomma. Tillkommer också övningsartiklar för analys och kritisk granskning.

Studiehandledningen kan komma att ändras för den språkvetenskapliga delen.